

PAMIATKOVÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY
Cesta na Červený most 6, 814 06 Bratislava

Číslo: PÚ-11/703-4/3597/BRO
Bratislava: 09. mája 2011

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky podľa § 26 ods. 1 zákona č.71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov v spojení s § 18 ods. 2 a § 44 ods. 4 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov,

d o r u č u j e V E R E J N O U V Y H L Á Š K O U

oznámenie o vydaní rozhodnutia:

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky ako vecne príslušný správny orgán v zmysle ustanovenia § 9 ods. 3 a § 10 ods. 2 písm. d) zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (ďalej iba „pamiatkový zákon“) vydáva podľa § 20 ods. 1 pamiatkového zákona v súlade s ustanovením § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov toto

r o z h o d n u t i e :

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 20 ods. 1 pamiatkového zákona v spojení s ustanovením § 2 ods. 2 pamiatkového zákona

m e n í

v y h l á s e n i e n á r o d n e j k u l t ú r n e j p a m i a t k y

vila a pamätná tabuľa v Banskej Bystrici okr. Banská Bystrica, Horná 55, k. ú. Banská Bystrica, evidovanej v Ústrednom zozname pamiatkového fondu pod číslom 2626/1-2
na : **Vila s areálom**

r o z š í r e n í m o b j e k t o v e j s k l a d b y

o **záhradu** na parcelách 150/1, 150/2, 150/3.

V zmysle listu vlastníctva č. 2934 sú parcely č. 150/1, 150/2 vo vlastníctve Banskobystrického samosprávneho kraja, Nám. SNP 23, 974 01 Banská Bystrica, v správe Stredoslovenskej galérie, Dolná 8, 975 90 Banská Bystrica, parcela č. 150/3 je vo vlastníctve neznámych vlastníkov, v správe Slovenského pozemkového fondu Bratislava, Búdková 36, 817 47 Bratislava.

O d ô v o d n e n i e

V zmysle § 2 ods. 3 pamiatkového zákona je kultúrna pamiatka podľa tohto zákona hnutel'ná vec alebo nehnuteľná vec pamiatkovej hodnoty, ktorá je z dôvodu ochrany vyhlásená za kultúrnu pamiatku.

Pamiatkový úrad Slovenskej republiky (ďalej len „Pamiatkový úrad SR“) začal dňa 07. 04. 2011 správne konanie vo veci zmeny vyhlásenia národnej kultúrnej pamiatky vily a pamätnej tabule rozšírením jej objektovej skladby o záhradu (ďalej len „predmetný objekt“) na základe podkladu pre zmenu vyhlásenia národnej kultúrnej pamiatky (ďalej len „podklad“), ktorý vypracoval v súlade § 20 ods. 3 pamiatkového zákona Krajský pamiatkový úrad Banská Bystrica z podnetu Združenia Slatinka, Ul. Bela IV. č. 6, 960 01 Zvolen.

Pamiatkový úrad SR v priebehu správneho konania zistil skutočný stav veci tak, ako to ustanovuje § 32 ods. 1 správneho poriadku, pričom vychádzal najmä z predloženej charakteristiky predmetného objektu, a následne posúdil splnenie kritérií podľa § 20 ods. 1 pamiatkového zákona, podľa ktorého ak nastanú nové skutočnosti, môže pamiatkový úrad vyhlásenie kultúrnej pamiatky zmeniť vo verejnom záujme. Keďže bola preukázaná pamiatková hodnota, ktorou je podľa § 2 ods. 2 pamiatkového zákona súhrn významných historických, spoločenských, krajinných, urbanistických, architektonických, vedeckých, technických, výtvarných alebo umelecko-remeselných hodnôt, pre ktoré môžu byť veci predmetom individuálnej alebo územnej ochrany, došlo k splneniu kritérií na zmenu vyhlásenia národnej kultúrnej pamiatky vo verejnom záujme.

Správny orgán vychádza zo skutočnosti, že predmetný objekt bol založený ako sprievodná zeleň rodinnej vily, postavenej okolo roku 1896. Vilu si podľa vlastného návrhu nechal postaviť významný maliar Dominik Skutecký, ktorý pôsobil v Banskej Bystrici v rokoch 1889 – 1921 a patrí medzi najvýznamnejších predstaviteľov realistickej a čiastočne impresívnej žánrovej, figurálnej a krajinárskej maľby. Rodinná vila s ateliérom na 1. poschodí pochádza z roku 1896. Je postavená v štýle talianskej renesancie so sgrafitovou fasádou, ktorú realizoval sám Skutecký. Vila je umiestnená na pozemku, ktorý odkúpil Dominik Skutecký v r. 1899 – 1900 a zabezpečil jeho úpravu. Už v čase, kedy vilu obývala rodina Dominika Skuteckého, bola plocha upravená ako záhrada s ovocnou časťou, kvetinovými záhonmi a okrasnými drevinami.

Mestská vila so záhradou je predstaviteľom architektonicko-urbanistického útvaru, ktorý sa na našom území začal vyvíjať od druhej polovice 19. storočia. Predstavuje druh reprezentačného bývania mestského typu vyššieho štandardu. Okrem architektonických a urbanistických hodnôt má aj vysokú hodnotu kultúrno-spoločenskú – ako miesto pôsobenia troch generácií umelcov, pre ktorých bola záhrada významným zdrojom inšpirácie a podnetov na maliarsku a literárnu tvorbu - maliara Dominika Skuteckého (1849-1921), jeho dcéry Karoly – maliarky (1893-1945) a jej syna Petra Karvaša (1920-1999) – literáta a dramatika, (napr. autobiografické dielo Petra Karvaša „V Hniezde“, kde opisuje vilu, spomienky na záhradu a život na prelome 20. a 30. rokov 20. storočia).

Účastníkovi konania Banskobystrickému samosprávnemu kraju bolo oznámenie o začatí správneho konania doručené dňa 07. 04. 2011. Účastník konania sa k podkladu vyjadril listom č. 6090/2011/ODDK-002 1694/2011 zo dňa 13. 04. 2011, v ktorom uviedol, že s návrhom Pamiatkového úradu SR na zmenu vyhlásenia národnej kultúrnej pamiatky rozšírením jej objektovej skladby o záhradu nesúhlasí. Účastník konania má záujem využívať záhradu na kultúrno-spoločenské účely nielen pre návštevníkov Stredoslovenskej galérie, ale aj na organizovanie podujatí iných kultúrnych inštitúcií a pre širokú verejnosť. Navrhované rozhodnutie by bolo v rozpore so súhlasným stanoviskom Krajského pamiatkového úradu v Banskej Bystrici č. BB-10/276/1074/LIE zo dňa 17. 02. 2010.

Účastníkovi konania Mestu Banská Bystrica bolo oznámenie o začatí správneho konania doručené dňa 07. 04. 2011. Účastník konania sa k podkladu vyjadril listom č. OVZ 99107/11 zo dňa 18. 04. 2011, v ktorom uviedol, že so zmenou vyhlásenia národnej kultúrnej pamiatky jej rozšírením o záhradu na parcelách č. 150/1, 150/2, 150/3 (ďalej iba „predmetné parcely“) súhlasí bez pripomienok. V ÚPN-CMZ B. Bystrica – Úprava smernej časti Blok 16, schválená uznesením MsZ v B. Bystrici uzn. č. 528/2006-MsZ dňa 25. apríla 2006 sa na predmetných parcelách jedná o návrh plôch zelene a peších trás s doplnením menšej fontány. Táto dokumentácia je, ako to z jej názvu vyplýva, len smerná. Táto zmena bude v primeranej forme zohľadnená aj v pripravovanom novom Územnom pláne mesta Banská Bystrica.

Vzhľadom na neznámych vlastníkov parcely č. 150/3 Pamiatkový úrad SR oznámil začatie správneho konania aj verejnou vyhláškou, ktorá bola na úradnej tabuli Mesta Banská Bystrica vyvesená dňa 08. 04. 2011, zvesená dňa 26. 04. 2011, oznámenie o začatí správneho konania bolo uverejnené aj na elektronickej tabuli Pamiatkového úradu SR. Na úradnej tabuli Pamiatkového úradu SR bola verejná vyhláška vyvesená dňa 05. 04. 2011, zvesená dňa 21. 04. 2011.

Pamiatkový úrad SR posúdil pripomienky a námietky účastníka konania a následne sa s nimi vysporiadal tak, ako mu to ukladá § 47 správneho poriadku :

Využívanie záhrady účastníkom konania na kultúrno-spoločenské účely nie je v priamom rozpore so zámerom vyhlásiť predmetný objekt za súčasť národnej kultúrnej pamiatky vily a pamätnej tabule ako ďalší pamiatkový objekt pri rešpektovaní jej kapacity a funkcie. Súhlasné stanovisko Krajského pamiatkového úradu Banská Bystrica (ďalej len KPÚ Banská Bystrica“) č. BB-10/276/1074/LIE zo dňa 17. 02. 2010, na ktoré sa odvoláva účastník konania, sa týka zámeru realizácie divadelného stanu v záhrade a uvádza sa v ňom : „Riešené územie nie je situované na pamiatkovom území, ale v kontakte s pamiatkovo chráneným objektom národnej kultúrnej pamiatky. KPÚ Banská Bystrica so zámerom realizácie divadelného stanu v záhrade Galérie Dominika Skuteckého na Hornej 55v Banskej Bystrici podľa predloženej priestorovej štúdie súhlasí s nasledovnou pripomienkou : divadelný stan bude riešený ako dočasný rozoberateľný objekt, osadený v záhrade na vopred stanovené obdobie kultúrnych podujatí.“

Podľa ustanovenia § 32 ods. 1 správneho poriadku *„je správny orgán povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstarat' potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníka konania.“* Podľa ustanovenia § 32 ods. 3 správneho poriadku *„na žiadosť správneho orgánu sú štátne orgány, orgány územnej samosprávy, fyzické osoby a právnické osoby povinné oznámiť skutočnosti, ktoré majú význam pre konanie a rozhodnutie.“*

Pamiatkový úrad SR si obstaral aj ďalšie podklady pre rozhodnutie vo veci : Záväzné stanovisko KPÚ Banská Bystrica č. BB-10/748-2/2889/SAN zo dňa 04. 05. 2010, ktoré si vyžiadalo Mesto Banská Bystrica k žiadosti Stredoslovenskej galérie v Banskej Bystrici na vydanie súhlasu na výrub drevín v záhrade Galérie D. Skuteckého z dôvodu umiestnenia divadelného stanu v predmetnej záhrade. KPÚ Banská Bystrica v predmetnom záväznom stanovisku vyjadril neprípustnosť tohto zámeru z dôvodov, že Skuteckého vila je NKP zapísaná v Ústrednom zozname pamiatkového fondu pod číslo 2626, záhrada prostredníctvom zelene dotvára bezprostredné okolie samotnej vily, z toho dôvodu je nevhodné umiestňovať tak rušivo pôsobiacu stavbu, akou je divadelný stan v predmetnej záhrade. Priložená špecifikácia drevín z hľadiska hodnotenia ich zdravotného stavu nesúhlasí so skutočnosťou, uvedené dreviny nie sú prestárle, ale je u nich zanedbaná údržba, ako aj u celej záhrady. Priestorová štúdia je nepresná a nesúhlasí so skutočnou situáciou v teréne, chýbajú rozmery stanu a s ohľadom na veľkosť a členenie záhrady je sporné ukotvenie dočasnej stavby.

Na základe záväzného stanoviska KPÚ Banská Bystrica vydalo Mesto Banská Bystrica nesúhlasné rozhodnutie č. OVZ ZP 28582/10 zo dňa 12. 05. 2010. Svojím nesúhlasom s výrubom stromov sa Mesto Banská Bystrica stotožnilo so záväzným stanoviskom KPÚ Banská Bystrica,

nakoľko sa jedná o okolie národnej kultúrnej pamiatky, ktoré je nutné revitalizovať a nie znehodnocovať umiestnením esteticky neprimeraným prvkom, akým je divadelný stan.

Ústava Slovenskej republiky zák. č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov v čl. 44 ods. 2 ukladá každému povinnosť chrániť a zveľaďovať životné prostredie a kultúrne dedičstvo, súčasne nikto nesmie nad mieru ustanovenú zákonom ohrozovať ani poškodzovať životné prostredie, prírodné zdroje a kultúrne pamiatky (čl. 44 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky). Z citovaných ustanovení Ústavy Slovenskej republiky vyplýva, že ak sú splnené podmienky stanovené zákonom, je z dôvodu verejného záujmu, nutné individuálnym aktom – v tomto prípade rozhodnutím o zmene vyhlásenia národnej kultúrnej pamiatky, zabezpečiť vyšší stupeň ochrany pamiatkového fondu. V zmysle ustanovenia § 20 zákona Pamiatkový úrad SR mení vyhlásenie hnutelnej veci alebo nehnuteľnej veci, ktorá má pamiatkovú hodnotu na základe podkladu pre zmenu vyhlásenia, ktorý vypracúva krajský pamiatkový úrad alebo pamiatkový úrad na podnet právnickej osoby, fyzickej osoby, alebo z vlastného podnetu. Pamiatkovou hodnotou sa rozumie súhrn významných historických, spoločenských, krajinných, urbanistických, architektonických, vedeckých, technických a výtvarných alebo umelecko-remeselných hodnôt, pre ktoré môžu byť veci predmetom individuálnej alebo územnej ochrany (§ 2 ods. 2 zákona).

Slovenská republika sa ako súčasť medzinárodného spoločenstva zaviazala dodržiavať právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie, ktoré majú podľa článku 7 ods. 2 Ústavy SR prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky a tiež záväzky, ktoré vyplývajú Slovenskej republike z uzatvorených medzinárodných zmlúv na úseku ochrany pamiatkového fondu, ktoré boli publikované v Zbierke zákonov (Európsky dohovor o ochrane krajiny, publikovaný v Zbierke zákonov pod číslom 369/2001 Z. z.), čl. 44 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Najzávažnejšími materiálmi zameranými na ochranu kultúrneho dedičstva, ktoré prijala Medzinárodná rada pre pamiatky a sídla (ICOMOS), a ktoré sa Slovenská republika zaviazala dodržiavať, sú :

- Benátska charta, považovaná za základ celého smerovania v oblasti ochrany kultúrneho dedičstva. Na ňu nadväzujú ďalšie dokumenty, venované špecifickým témam :

- Florentská charta, prijatá Medzinárodným výborom pre historické záhrady na zasadnutí v roku 1981 vo Florencii upravuje činnosti týkajúce sa údržby, konzervovania, reštaurovania a rekonštrukcie historických záhrad.

Florentská charta definuje historickú záhradu v Článku 1 ako architektonickú a vegetačnú kompozíciu, ktorá je z hľadiska dejín alebo umenia celospoločensky významná. Článok 2 definuje historickú záhradu ako architektonickú kompozíciu, ktorej podstatné zložky sú predovšetkým rastlinné, živé a ako také pominuteľné a obnoviteľné. Jej vzhľad preto odráža trvalú vyváženosť medzi cyklami ročných období, rastom a odumieraním prírody. Ako pamiatka musí byť historická záhrada chránená v súlade s Benátskou chartou. Ako živá pamiatka však patrí pod ochranu podľa špecifických pravidiel, ktoré obsahuje táto charta.

Článok 6 : Označenie „historická záhrada“ prináleží rovnako malým, drobným záhradám, ako aj rozsiahlym tvarovaným záhradám alebo krajinárskym parkom.

Článok 10 : Celá činnosť súvisiaca s údržbou, konzervovaním, reštaurovaním alebo rekonštrukciou historickej záhrady alebo niektorej z jej častí musí prihliadať súčasne na všetky jej prvky. Oddelenie jednotlivých úkonov by znamenalo narušenie jednoty celku.

Článok 11 : Stála údržba historických záhrad má prvoradý význam. Vzhľadom na to, že hlavným materiálom sú rastliny, záhradu možno udržiavať v dobrom stave okamžitými čiastkovými náhradami a ak je to potrebné, v dlhodobom výhľade cyklickou obnovou.

Článok 14 : Historická záhrada musí byť udržiavaná vo vhodnom prostredí. Potrebné je zakázať akúkoľvek zmenu fyzikálneho prostredia, ktorá ohrozuje ekologickú rovnováhu. To platí pre všetky

druhy vnútornej a vonkajšej infraštruktúry (kanalizácia, zavodňovacie systémy, komunikácie a cesty, parkovacie plochy, oplatenie, technické zariadenia umožňujúce údržbu a zvyšujúce komfort návštevníkov atď.)

Vzhľadom na skutočnosť, že sú splnené všetky kritériá ustanovení § 20 ods. 1 v spojení s § 2 ods. 2 zákona č. 49/2002 Z. z., správny orgán rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Podľa § 53 a § 58 ods. 1 správneho poriadku má účastník konania právo podať proti tomuto rozhodnutiu odvolanie na Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky. Podľa § 54 ods. 1 a 2 správneho poriadku sa odvolanie proti tomuto rozhodnutiu podáva prostredníctvom Pamiatkového úradu Slovenskej republiky a to v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia.

Toto rozhodnutie je preskúmateľné súdom až po vyčerpaní všetkých opravných prostriedkov za podmienok ustanovených v § 247 a nasl. zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov.

PhDr. Katarína Kosová
generálna riaditeľka

Rozhodnutie sa doručí – do vlastných rúk:

1. Banskobystrický samosprávny kraj, Nám. SNP 23, 974 01 Banská Bystrica
2. Mesto Banská Bystrica, Mestský úrad, Československej armády 26, 974 01 Banská Bystrica
- doručené aj formou verejnej vyhlášky

Rozhodnutie sa doručí – doporučene (po nadobudnutí právoplatnosti) :

3. Správa katastra Banská Bystrica, ul. Československej armády 7, 974 01 Banská Bystrica

Na vedomie :

4. Stredoslovenská galéria, Dolná 8, 975 90 Banská Bystrica
5. Slovenský pozemkový fond Bratislava, Búdková 36, 817 47 Bratislava
6. Krajský pamiatkový úrad Banská Bystrica, pracovisko Banská Štiavnica
7. Krajský pamiatkový úrad Banská Bystrica
8. Ministerstvo kultúry SR
9. Pamiatkový úrad SR – na založenie do spisu
- doručené aj formou verejnej vyhlášky

VEREJNÁ VYHLÁŠKA

Rozhodnutie o zmene vyhlásenia národnej kultúrnej pamiatky vily a pamätnej tabule na Hornej ul. č. 55 v Banskej Bystrici, sa podľa § 20 ods. 1 a § 44 ods. 4 pamiatkového zákona v spojení s ustanovením § 26 správneho poriadku doručuje verejnou vyhláškou – oznámením o rozhodnutí, ktoré sa vyvesí na úradnej tabuli a elektronickej tabuli správneho orgánu – Pamiatkového úradu Slovenskej republiky, a na úradnej tabuli Mesta Banská Bystrica.

Pätnásty deň vyvesenia verejnej vyhlášky je dňom doručenia.

Vyvesené dňa: *10.05.2011* Zvesené dňa:

Potvrdené dňa: Pečiatka a podpis: